

degec i Kolntaads
08-1183 B lin 4 sim

T = 9' -

1183/B

SCUOLA SUPERIORE DI LINGUE MODERNE PER INTERPRETI E TRADUTTORI

ESAME DI INTERPRETAZIONE SIMULTANEA NEERLANDESE-ITALIANO

ANNO ACCADEMICO 2000-2001

Sessione autunnale

13 ⁴ ottobre 2001

***Kennis over Duitsland in NL: een gedeelde
verantwoordelijkheid - Toespraak van minister Hermans,
ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van het
Duitslandinstituut Amsterdam***

31 mei 2001

13

Dames en Heren, *Sehr geehrte Gäste aus Deutschland*

Het Duitsland Instituut Amsterdam (DIA) viert vandaag zijn vijfjarig bestaan. Voor mij is deze bijeenkomst daarom een mooie aanleiding om het met u te hebben over het begin van een nieuw Duitslandprogramma voor het hoger onderwijs. Een begin waarin ieder zijn eigen verantwoordelijkheid heeft.

Er is de afgelopen jaren in de media en de politiek veel aandacht besteed aan beeldvorming over Duitsland bij Nederlandse jongeren. Ik denk dat we op dit moment kunnen vaststellen dat¹ de beeldvorming is gekeerd. Jonge Nederlanders denken inmiddels positiever over de Duitse bureu dan hun oudere landgenoten. En voor het onderwijs is dat een belangrijk gegeven.

Ik roep in herinnering dat bezorgdheid over ons negatieve beeld van onze oosterburen de directe aanleiding was om in 1995 het eerste Duitslandprogramma voor het hoger onderwijs in te richten, onder de deelname van het DIA, het Expertisecentrum Duits van de Universiteit Utrecht en het Centrum voor Duitslandstudies bij de Katholieke Universiteit Nijmegen. Alle drie hebben veel initiatieven

¹ Een minus voor wie dit niet weglaat! CM

ontplooid gericht op kennisvermeerdering en -verbetering over het *naoorlogse* Duitsland en de Duitse taal.

Daarnaast is er inmiddels onderwijsbreed veel aandacht voor Duitsland. Onderwijsinstellingen gaan op steeds grotere schaal de dialoog aan met Duitse zusterinstellingen. Deze intensivering van contacten heeft ook bijgedragen aan een gunstiger Duitslandbeeld.

Ook inhoudelijk maakt aandacht voor het hedendaagse Duitsland al vanzelf deel uit van het onderwijs. Of het nu gaat over geschiedenis, aardrijkskunde of de Duitse taal die, zoals u weet, een voorkeurstaal is in het voortgezet) onderwijs.

We zouden kunnen concluderen dat het werk inmiddels wel gedaan is. Maar dat zult u mij hier vandaag niet horen zeggen.

Ik kom dan ook op het heden. Het belang van Duitsland voor ons land is volstrekt onomstreden. Gezien zijn economische positie, gezien zijn geografische ligging en zijn economische relatie met Nederland en gezien zijn politieke gewicht in Europa. Het Europese land met de meeste inwoners en het hoogste bruto nationaal product, is nu eenmaal ons buurland. En ~~over en weer~~ zijn wij

misschien wel steeds meer van elkaar afhankelijk: Of het nu gaat om de afzet van landbouwproducten. Of het nu gaat om de transportsector. Of het nu gaat om de steeds nauwer wordende samenwerking in de grensregio.

Voor het kabinet is de verbreding van kennis over Duitsland een extra punt van aandacht. Gerichte verbreding van kennis is een taak waar ik mij als minister van onderwijs verantwoordelijk voor voel.

Daarom ben ik ook gaan nadenken over een mogelijk vervolg van het Duitslandprogramma voor het hoger onderwijs. Vijf jaar geleden werd ervan uitgegaan dat de inhoud van een Duitslandprogramma zich na afloop vanzelf verder zou verkopen. Maar extra aandacht blijft gewenst. Daarom is ook voor de komende vier jaren een financiële bijdrage op zijn plaats.

Dames en heren, op deze plek wil ik niet heen om de zorg die er leeft voor het onderwijs in het Duits.

Jacques Schraven (VNO/NCW) gaf in een recent interview nog eens aan dat het belang van Duits zwaar onderschat wordt.

Als gezegd: Duits is een voorkeurstaal in ons onderwijs en u zult er begrip voor hebben dat ik het vakkenpakket niet ter discussie stel. Het gebrek aan belangstelling voor de lerarenopleidingen is hier misschien het grootste

7-13-2012
gerek aan e
probleem, maar niet een opzichzelfstaand probleem. Alle lerarenopleidingen hebben hiermee te kampen. De concurrentie op de arbeidsmarkt is groot en daarmee ook het gevecht om studenten.

Maar niet alle oplossingen komen uit Zoetermeer. Ik geef in mijn beleid ruimte voor initiatief, zodat ieder zijn eigen verantwoordelijkheid kan nemen.

In de praktijk gebeurt dat ook. De universitaire lerarenopleidingen richten zich bijvoorbeeld steeds meer op hun afnemers. Zo bieden zij verkorte trajecten op maat aan, waarbij rekening wordt gehouden met vooropleiding en werkervaring van de student. De aantrekkingskracht van de lerarenopleidingen moet hierdoor toenemen.

Daarnaast geldt dat als het bedrijfsleven groot belang hecht aan een goede beheersing van het Duits, dit veel effect heeft op keuzegedrag van scholieren en studenten. Maar dat zal het bedrijfsleven ook over moeten brengen.

Ten slotte vertrouw ik er volledig op dat ook een nieuw Duitslandprogramma voor het hoger onderwijs, gericht op algemene kennisverwerving en verspreiding, leidt tot meer aandacht voor het Duits als een voor Nederlanders onmisbare taal.

Terug naar DIA: het DIA heeft op mijn verzoek een plan gemaakt voor een nieuw Duitslandprogramma.

Essentieel voor mij is dat het nu gaat om een programma waarvoor de betrokkenen de handen ineen hebben geslagen. De inhoud wordt dan ook bepaald door de betrokken onderwijs- en onderzoeksinstituten. Ook voor nieuwe spelers is er ruimte zodat er sprake is van kennisverbreding.

Graag ga ik kort in op de drie elementen van het plan voor diegenen onder u die hier nog geen kennis van hebben kunnen nemen.

1 Allereerst wordt er beoogd een nationale platform te vormen voor kennis over het hedendaagse Duitsland in al zijn aspecten. Binnen dit platform wordt grote zorg gedragen voor de toegankelijkheid en verspreiding van de opgebouwde kennis.

2 Ten tweede worden binnen zes themagroepen aandacht besteed aan kernonderwerpen voor kennis over het hedendaagse Duitsland. Ik noem hier als voorbeeld: "herstructurering van de economie" en "Duitsland en de EU". Maar ook taal is vanzelfsprekend één van die thema's en vormt uiteraard onlosmakelijk onderdeel van de andere thema's.

} Als derde onderdeel noem ik de oprichting van een *Graduierantenkolleg*, dankzij de hulp van belangrijke

financiële ondersteuning door de *Deutsche Akademische Austauschdienst*. Hier wordt een plek gecreëerd waar promovendi van alle universiteiten die op een Duits thema willen promoveren in een intellectueel stimulerende omgeving van gastonderzoekers en *fellows* terecht komen.

De coördinatie en het beheer van het gehele programma draag ik vol vertrouwen aan het DIA op.

Eerder sprak ik al over een gedeelde verantwoordelijkheid. Hier komt die nog eens extra tot uitdrukking doordat sprake is van toenemende *matching* van financiële middelen door de participanten in het programma. Zelf stel ik voor een periode van vier jaar telkens maximaal twee miljoen gulden ter beschikking.

Op grond van het plan dat er nu ligt, krijgt een nieuw Duitslandprogramma de tweede helft van dit jaar verder vorm. Voor de zomer verleen ik daartoe mijn definitieve goedkeuring op de details van het DIA-plan. Ik ga ervan uit dat het programma vanaf 1 januari 2002 in vol bedrijf kan zijn.

Graag wil ik afsluiten door alle betrokkenen bij het nieuwe programma veel elan toe te wensen. En ik vertrouw er op dat de inspanningen vruchtbaar zijn.

Mijn bijzondere dank gaat uit naar het vijfjarige DIA dat
zowel deze dag als het vervolg van het programma heeft
mogelijk gemaakt.